

**DET KONGELIGE
FISKERIDEPARTEMENT**

Miljøverndepartementet
Postboks 8013, Dep.
0030 Oslo

Deres ref
2003/433

Vår ref
200300666

Dato **30 JAN. 2004**

Høring – NOU 2003:14 Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven

Det vises til Miljøverndepartementets ekspedisjon datert 20. mai d.å. vedrørende ovenstående.

Planlovutvalget har lagt fram et forslag til ny plan- og bygningslov. Formålet med lovendringen er å forbedre loven som redskap for å ivareta viktige samfunnsinteresser. Det er et mål å forenkle og effektivisere planleggingen, uten at dette går på bekostning av styringsgrad og rettssikkerhet.

Av utvalgets mandat merker Fiskeridepartementet seg særlig at utvalget skal vurdere hvordan reglene om arealstyring virker, og særlig om arealbrukskategoriene og adgangen til å gi nærmere bestemmelser i forbindelse med kommuneplanens arealdel er hensiktsmessig ut fra forskjellige formål og oppgaver. Videre at ulike modeller for forholdet mellom planlovgivningen og sektorlovgivningen skal utredes, samt hvordan loven kan bidra til bedre regional samordning og ivaretaking av mål og rammer fra riks- og fylkesnivå i den kommunale planleggingen.

Innledningsvis skal bemerkes at Fiskeridepartementet stiller seg grunnleggende positiv til det forslag til ny plandel av plan- og bygningsloven som Planlovutvalget har lagt frem. Det anses også som positivt at utvalget i sitt arbeid har invitert bl.a. fiskeri- og kystforvaltningen til dialog og til å delta i utviklingen av forslaget. Det registreres videre med tilfredshet at denne dialogen har resultert i at det forslag som nå foreligger fremstår som et etter vår oppfatning klart bedre egnet arbeidsredskap til å planlegge

marine arealer enn den nåværende plan- og bygningslov. Med spesiell tilfredshet har vi bl.a. også merket oss at forslag om spesifiserte arealbrukskategorier i sjø, muligheten for statlig eller regional samferdselsmyndighet til å starte planarbeid og et eget kapittel om kystzoneplanlegging er blitt nedfelt i forslaget.

Nedenfor er inntatt merknader til enkelte av forslagets kapitler og paragrafer. For orden skyld skal bemerkes at Fiskeridirektoratet og Kystdirektoratet også har mottatt saken på høring, og at de har avgitt uttalelse i saken via Fiskeridepartementet. De nedenforstående merknader er derfor også basert på de uttalelser direktoratene har avgitt.

Til kapittel 2.2.6 Nærmere om virkningene av en plan, og kopling mellom plan og sektorvedtak

Fiskeridepartementet er positiv til tiltak som virker forenklende og som må antas å redusere saksbehandlingstiden. Imidlertid har dette også en kompetanseside. De fleste kystkommuner har forholdsvis begrenset fagkunnskap om det marine miljø. Enkeltkommuner kan også i noen tilfeller bli for små i forhold til behovet for å se større områder som for eksempel et fjordsystem i sammenheng.

Utvalgsflertallets syn om at planer etter plan og bygningsloven skal kunne erstatte flest mulig vedtak etter sektorlover, vil også begrense vurderingene til kommunenivået. En forsvarlig forvaltning av fiskeri- og havbruksnæringen tilsier en helhetlig vurdering av en rekke forhold, rettstilstand, kystsonen som et marint økosystem, fiskehelse, lønnsom og bærekraftig næringsutvikling m.v.

En rekke av de vurderinger som gjøres som del av enkeltsaksbehandlingen etter oppdretsloven forholder seg til forhold som tidvis kan ligge utenfor kommunens grenser, i nabokommunene eller som inngår i en regionalt basert modell. De areal- og brukeravklaringer som må forutsettes å ligge til grunn ved egengodkjennelse av en kystzoneplan, vil ikke kunne erstatte en konkret vurdering etter oppdretsloven om hvorvidt konsesjon kan gis.

Utvalget konkluderer ikke på dette punktet, men peker på flere mulige modeller for samordning. Videre tas til orde for at diskusjonen må føres videre innenfor den enkelte sektor og med planmyndighetene på statlig, regionalt og kommunalt nivå

Til kap. 7 Interkommunalt plansamarbeid

Fiskeridepartementet stiller seg positiv til interkommunalt samarbeid. Vi har mange eksempler på at kommunegrensen går midt i en fjord. Da er det lite hensiktsmessig at f. eks. Kystverket vurderer planer bare på den ene siden. Farvannet bør ses i

sammenheng, og vi mener at plansamarbeid mellom kommunene er middelet for å få det til.

Det registreres at det i den foreslåtte § 7-1 annet ledd åpnes for at blant annet statlige myndigheter kan anmode kommunene om å innlede interkommunalt samarbeid. Etter tredje ledd kan departementet pålegge kommunene å samarbeide. Ut fra Kystverkets arbeidsområde kan det i noen tilfeller virke som et for strengt vilkår når det stilles som vilkår at det må anses "nødvendig" før departementet kan pålegge kommuner å inngå i interkommunalt plansamarbeid. Det ville kanskje vært bedre at det anses "hensiktsmessig" med slikt samarbeid. Som regel vil det være hensiktsmessig at for eksempel fjordarealene planlegges i samarbeid, men det kan nok ofte diskuteres om det må anses nødvendig. Resultatet kan da bli at vi får den samme tendens som vi ser i dag, nemlig at kommunene planlegger hver sin side av fjorden separat.

Problemstillingen illustreres ved følgende eksempel: En kommune på den ene siden av en smal fjord ønsker å ta i bruk det vesentlige av sitt sjøareal til havbruksanlegg. Kystforvaltningen vil da normalt være tilbakeholden med å godta en slik plan dersom man vet at dette vil medføre en betydelig reduksjon av mulighetene til kommunen på andre siden av fjorden til å få godkjent en liknende plan. Kystverket vil derfor måtte vurdere en innsigelse mot planen ut i fra en betraktning om at man ikke kan tillate at det utarbeides tilsvarende plan på den andre siden (pga farledshensyn). Dersom det ikke legges ned innsigelse vil prinsippet om at den som kommer først til mølla først får male gjelde, og ikke hensynet til en god og helhetlig planlegging. På den annen side er det ikke sikkert at begge kommunene ønsker å planlegge havbruk i dette området. Dersom kommunene hadde levert en plan basert på interkommunalt samarbeid, ville vi fått dette avklart.

Kap. 13 Samordnet areal og transportplanlegging

I forhold til Kystverkets ansvarsområde ser Fiskeridepartementet det som en stor fordel at man søker å utarbeide samordnede areal og transportplaner.

I en del kontroversielle havneutbyggingssaker med både store nasjonale og kommunale interesser, vil det kunne oppstå problemer med å nå frem med faglige synspunkter, og at kommunen her kan komme til å ønske å styre planprosessen alene.

I forslaget til ny plan- og bygningslov § 13-2 åpnes det for at statlig og regional samferdselsmyndighet kan, med samtykke fra kommune/fylkeskommune, starte et planarbeid med sikte på vedtak om arealplan for transportanlegg av regional eller nasjonal betydning. Vi ber om at det presiseres i lovteksten at dette også gjelder for sjøtransport.

Kap. 14 Kystsoneplanlegging

Fiskeridepartementet har lenge etterlyst sterkere fokus på kystsoneplanlegging og at plan- og bygningsloven bør tilpasses slike behov bedre. Vi er derfor meget tilfreds med at kystsoneplanlegging er synliggjort med et eget kapittel i forslaget til ny planlov.

Kommentarer til de enkelte paragrafer i utkastet

§ 1-1 Lovens formål

Fiskeridepartementet er opptatt av at en i formålsbestemmelsen fremhever noen viktige hensyn som loven skal ivareta. Å sikre naturgrunnet for matproduksjon er et viktig hensyn. I forslaget er ikke dette nevnt spesielt, men det fremgår av merknadene i kap. 9, s. 239 2. spalte at teksten som foreslås er ment å beskrive de viktigste oppgavene, og må nødvendigvis holdes i en generell form. Vi tolker dette som at sikring av naturgrunnet for matproduksjon er et hensyn loven skal være et virkemiddel til å oppnå, selv om dette kunne vært sagt tydeligere.

For øvrig er etter vårt syn de viktigste samfunnsoppgavene loven skal bidra til å løse, herunder *verdiskaping* og *næringsutvikling*, tatt med i beskrivelsen.

Selv om formålsparagrafen på denne måten fremhever viktige hensyn og samfunnsoppgaver som loven og plansystemet skal ivareta, tror vi ikke at lovens karakter av å være en samordnings- og avveiningslov utvannes. Vi legger her vekt på at plan- og bygningsloven supplerer særlovgivningen på disse områdene.

Vi er svært tilfreds med at *medvirkning* blir spesielt fremhevet i formålsparagrafen. § 1-4 gir retningslinjer om *samordning og samarbeid*, § 1-6 om *rett og plikt til å delta i planleggingen* og § 1-7 om *medvirkning og høring*. Det bør vises til dette i lovtekstens § 1-1.

Det skal også bemerkes at når man først har valgt å gjøre lovteksten såpass omfattende bør det også vurderes å omtale betydningen av god planlegging også i sjøarealene. Dette er ikke nevnt selv om kystsoneplanlegging er kommet inn som et, etter vår mening, vesentlig element i lovforslaget.

§ 1-2 Lovens saklige virkeområde

Fiskeridepartementet legger vekt på at planvedtak etter plan- og bygningsloven ikke skal kunne erstatte vedtak og/eller tillatelser gitt i medhold av sektorlovgivningen. Det er derfor meget viktig at dette kommer klart frem i bestemmelsen om lovens saklige virkeområde.

Utvalget viser på side 243 2. spalte til at spørsmålet om hvordan plansystemet i plan- og bygningsloven og regulering etter sektorlovgivningen kan samordnes, er tatt opp til bred vurdering av utvalget både generelt og i forhold til viktige sektorer. Det vises særlig til kapittel 2.2 og kapittel 7 for de enkelte sektorer.

For å gjøre dette tydelig, bør denne henvisningen slik vi ser det også fremgå i lovens § 1-2. Det bes også vurdert å presisere at begrepet arealer også omfatter sjøarealer.

§ 1-3 Lovens geografiske virkeområde

Utvalget foreslår at loven i sjøområder skal gjelde ut til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen. En begrunner dette bl.a. med at dagens avgrensning i sjø i unødvendig grad begrenser mulighetene til å klarlegge interesser i sjøområder og peker spesielt på sjøfarts- og fiskeriinteressene samt EU's rammedirektiv for vann.

Fiskeridepartementet mener at dagens avgrensning i liten grad er en hindring for å klarlegge fiskeriinteresser i sjøområdene. Interessekonfliktene oppstår først og fremst i områdene nær land. I enkelte områder der grunnlinjen går nær land, kan det imidlertid være en fordel gjennom planlegging å kunne klarlegge interessene noe lenger ut.

Forslaget om å utvide lovens virkeområde endrer imidlertid ikke regelen om at kommunegrensen går til grunnlinjen, og kommunens planmyndighet strekkes i utgangspunktet heller ikke utenfor grunnlinjen. Dette fremgår av lovutkastets § 14-2 og presiseres i innstillingen på side 244 flg. Der det er reelt behov for å trekke opp retningslinjer for bruk av sjøområder utenfor grunnlinjen, går utvalget inn for at den kommunale planen i nødvendig utstrekning må kombineres med statlige planvedtak.

Fiskeridepartementet er enig i denne, etter vår mening nødvendige, presiseringen. Arealkonfliktene utenfor grunnlinjen vil normalt være mindre enn nær land og behovet for detaljert planlegging tilsvarende mindre. Ved planlegging utenfor grunnlinjen vil kommunenes ansvar trekkes langt utover deres tradisjonelle ansvarsområde for arealplanlegging. Etter vår oppfatning bør presiseringen av kommunenes vedtakskompetanse i forhold til lovens geografiske virkeområde komme tydeligere frem i lovteksten, enten ved en henvisning til § 14-2 eller ved at lovteksten omformuleres.

§ 1-4 Verdier og retningslinjer for planlegging etter loven

Departementet har merket seg siste setning i bestemmelsens 1. ledd der det fremgår at "planlegging ikke skal være mer omfattende enn nødvendig". Det lovforslag som nå foreligger til uttalelse legger opp til en utvidelse av plan- og bygningslovens virkeområde i sjø, i områder som til nå har vært regulert av annet lovverk, herunder havne- og farvannsloven bestemmelser. Vi ser verdien av en regulert kystzoneplanlegging i kystnære områder, men mener at bestemmelsene kan gis for

stort virkeområde hvis de anvendes i sjøområder uten samme arealknapphet som på land, jfr. det som er sagt ovenfor i forhold til § 1-3. Vi mener at arealplanlegging i sjø bør begrenses til områder med flere interessenter. Tilsvarende ser vi det som en ulempe hvis lovens bygningsdel gjennom de generelle bestemmelsene gis virkninger for merker og navigasjonsinstallasjoner, eg. mindre tiltak langs kysten som tidligere ikke har vært berørt av loven.

§ 1-6 Ansvar for planlegging

Fiskeridepartementet har varierende erfaring med planprosessene. Vi har en del eksempler på at kommuner og fylkeskommuner har unnlatt å involvere fiskeri- og/eller kystforvaltningen i tilstrekkelig grad i planprosessen. Konsekvensen er ofte innsigelse til planen.

Departementet ser det som riktig at statlige organer har rett, og plikt, til å delta i planleggingsarbeidet. Det er uheldig når statlige organer med innsigelsesrett bare kommer inn mot slutfasen av en planleggingsprosess og gjør bruk av innsigelsesretten, slik at mye arbeid for den enkelte kommune vil kunne vise seg å bli bortkastet. Også for samarbeidsklimaet vil dette være uheldig.

Utvalget foreslår i § 1-6 som et viktig utgangspunkt en generell bestemmelse om at *alle offentlige organer har rett og plikt til å delta i planleggingen* etter loven når den berører deres egne planer og vedtak. Dette er ytterligere understreket i forslagets §§ 1-7 og 1-8.

Med dette anser vi at hovedprinsippet om medvirkning er tilstrekkelig fastslått.

§ 1-7 Medvirkning og høring

Fiskeridepartementet er opptatt av at våre underliggende direktorater som statlig fagmyndighet kommer tidlig inn i planprosessen. Dette er nødvendig for å få gode resultater av planleggingen.

I forslaget til lovtekst i § 1-7 heter det at "*Planmyndigheten skal gjennom hele planarbeidet sørge for åpen, bred og tilgjengelig medvirkning.*". Dette er kommentert av utvalget på side 250 2. spalte hvor det heter at "*gjennom ryddige og grundige medvirkningsprosesser, gjerne i en tidlig fase av planarbeidet...*".

Vi mener at det i forslaget bør komme tydelig frem at medvirkningen skal starte i en tidlig fase av planarbeidet. Ordet *tidlig* bør således stå eksplisitt i lovteksten i § 1-7. Dette betyr at planmyndigheten må sørge for medvirkning allerede ved utarbeidelse av planprogram, jf forslagets § 1-8. Det er videre av stor betydning at det gis tilstrekkelig informasjon til de ulike relevante parter. Det bør i den anledning vurderes å gi nærmere bestemmelser om hvem og hvorledes det skal informeres.

§ 1-8 Planbeskrivelse og planprogram

Departementet tror at den foreslåtte ordningen vil kunne innebære en forbedring. Utarbeidelse av beskrivelse og program for planen før selve planprosessen tar til, vil gi bedre oversikt over hva som ønskes gjennomført i en tidlig fase. Det bør derfor bli enklere å komme med gode innspill til planer tidlig og å få innspill fra andre til egen planprosess for tiltakshavere.

§ 1-9 Konsekvensutredning av planer med vesentlige virkninger

Bestemmelsen var gjenstand for fremskutt høring ved Miljøverndepartementets ekspedisjon datert 7. juli d.å. På de premisser som fremkommer i vår høringsuttalelse datert 3. september d.å. er Fiskeridepartementet enig med utvalget i at ved å kople systemet med konsekvensutredning til plansystemet blir prosessen vesentlig enklere. På denne måten vil planen avgjøre hvilke tiltak som kan tillates i et område, og dette vil spare utbyggere for arbeid.

Utvalget mener at det må arbeides videre med de nærmere avgrensningene og at dette mest hensiktsmessig kan komme til uttrykk i forskrifter, slik systemet er i dag. Vi er enig med utvalget i dette. Vi er også enig i at terskelen for krav om konsekvensutredning, bør ligge omtrent på samme nivå som i dag.

Utvalget gir en presisering av hva som menes med uttrykket "*vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn*". Vi er svært tilfreds med at utvalget nevner *vesentlige konsekvenser for fiskeri- og havbruksnæringen* som en relevant virkning.

§ 1-13 Forbud mot bygging m.v. i 100-metersbeltet langs sjøen

Det er et generelt bygge- og deleforbud i 100-metersbeltet ved sjøen. I gjeldende lovverk er en rekke forhold unntatt fra byggeforbudet, blant annet anlegg og konstruksjoner tilknyttet fiskerinæringen.

I forslag til ny bestemmelse er byggeforbudet altomfattende. Kommunen kan imidlertid gi bestemmelser om oppføring av nødvendige bygninger for blant annet fiske, fangst, havbruk m.m.

I forhold til fiskeri- og havbruksnæringens behov for konstruksjoner og anlegg i 100-metersbeltet vil de fleste byggetiltak skje i områder som allerede er bebygde, og vil derfor ofte være omfattet av reguleringsplan eller lignende som allerede gir føringer for arealbruken.

Det generelle byggeforbudet i kombinasjon med muligheter til å gi bestemmelser om oppføring av anlegg for fiske og havbruk i 100-metersbeltet vurderer vi i utgangspunktet som tilstrekkelig i arbeidet med å ivareta fiskeri- og havbruksnæringens behov for mindre bygninger og anlegg. Erfaringsmessig vil det imidlertid være noen

kommuner som ikke tar stilling til spørsmålet i kommuneplanens arealdel. Årsaken kan være at det ikke er utarbeidet plan eller at sjøarealene ikke omfattes av planen. Det må da forutsettes smidighet i forhold til søknader om dispensasjon etter utkastets § 19-1.

I forhold til kystforvaltningen er situasjonen noe annerledes og vi ber derfor om en nyansering av bestemmelsen om vern av 100-metersbeltet i tråd med tidligere praksis for oppsetting av nødvendige merker og navigasjonsinstallasjoner langs farledene. Kystverket må sikres adgang til strandsonen på steder hvor det er satt opp eller er nødvendig å sette opp nye innretninger for å markere og sikre farleden og trygge den alminnelige ferdsel.

Fiskeridepartementet vil understreke at når det gjelder eventuelle utbygninger/infrastruktur som Kystverket finner nødvendig for å sikre sjøverts ferdsel, må det forutsettes unntak fra forbudet mot bygging i 100 – metersbeltet.

§ 1-14 Innsigelse og mekling

Utvalget foreslår at det ikke kan fremmes ny innsigelse mot forhold som tidligere har vært gjenstand for innsigelse og blitt avgjort etter reglene her. På de premisser som fremgår av vårt brev av 3. september d.å. vedrørende fremskutt høring av bl.a. denne bestemmelsen støtter Fiskeridepartementet forslaget.

Når det gjelder mekling går Fiskeridepartementet inn for at en uavhengig/nøytral instans skal forestå meklingen. Vi viser i den forbindelse til at det er uheldig dersom fylkesmannen fremstår i en dobbeltrolle ved å opptre som meklingsinstans i saker der en av embetets fagavdelinger har inntatt et klart standpunkt eller endog avgitt innsigelse i saken.

Utvalget foreslår at det skal stå åpent i loven hvem som skal være meklingsinstans og viser til at det er viktig at det ikke oppstår tvil om meklerens upartiskhet. Dette kan tilsi at meklere kan variere etter sakstype og hvilket organ som gjør innsigelse gjeldende. Siste punktum gir regjeringen myndighet til å bestemme hvem som skal være mekler.

Med dette mener Fiskeridepartementet at utvalget har lagt til rette for å løse problemet med upartiskhet i meklerrollen.

§ 1-15 Forholdet til forvaltningsloven og klage

Fiskeri- og kystforvaltningen har erfaring med at kommunale vedtak i medhold av plan- og bygningsloven har vært mangelfulle i forhold til forvaltningslovens bestemmelser om opplysningsplikt. Dette har avstedkommet en del klager.

Utvalget foreslår nå en bestemmelse i loven som slår fast at kommunene har plikt til å påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes. Bestemmelsen er en

videreføring og presisering av forvaltningslovens generelle utredningsplikt og Fiskeridepartementet støtter forslaget.

Bestemmelsen har blitt gjort til gjenstand for fremskutt høring, jfr. ovenfor, og på de premisser som fremkommer i vårt tidligere høringsbrev støtter Fiskeridepartementet forslaget om at det ikke kan klages på forhold som er avgjort tidligere gjennom klage eller innsigelse.

§ 2-5 Regionalt planforum

Fiskeri- og kystforvaltningen har erfaring med regionale samarbeidsforum blant annet på havbrukssaker. Erfaringene på dette området er gode.

Kystverket har gode erfaringer med planforum i enkelte fylker, men i andre fylker har man ikke vært invitert til å delta. Vi er usikre på om dette skyldes at det ikke er opprettet planforum i disse fylkene. Siden Kystverkets ytre etat kan ha flere fylker å forholde seg til, vil reiseavstandene i noen tilfeller være et hinder for aktiv deltakelse i alle møter. I denne sammenheng er det viktig at agendaen for planforumet blir oversendt til Kystverket sentralt, evt. til relevant distriktskontor, slik at man kan vurdere deltakelse.

Utvalget foreslår at det blir opprettet et regionalt planforum. Forslaget er begrunnet i det sterke behovet for bedre samordning og samarbeid mellom de mange myndighetene som har interesser i planleggingsvirksomheten innenfor et fylke, og i kommunene.

Vi er enig med utvalget i at et slik forum vil kunne være en egnet arena for å diskutere felles problemstillinger og ytterligere tilstrebe å samordne sektorenes syn i ulike saker. Vi forutsetter videre at Fiskeridirektoratet ved sine regionkontor og Kystverket med sine distriktskontor er tiltenkt fast deltakelse i fylkenes planforum.

§ 3-1 Kart og stedfestet informasjon

Fiskeri- og kystforvaltningen har et utstrakt samarbeid med sjøkartverket om innhenting, tilrettelegging og forvaltning av data fra kystsonen. Dette inkluderer stedfestet informasjon om anlegg, aktiviteter og farleder. Det er også etablert samarbeid for tilrettelegging av forsknings- og undersøkelsesdata mellom Havforskningsinstituttet og sjøkartverket. Geodata som involverer Fiskeridepartementets underliggende virksomheter brukes for det første internt i virksomhetene, dernest legges en del data tilgjengelig for allmennheten på internett og det utveksles i stor grad data med sjøkartverket.

Utvalget foreslår å lovfeste at fagmyndigheter på sentralt, regionalt og kommunalt nivå som ivaretar arealinteresser skal tilrettelegge kartfestet informasjon slik at den er lett

tilgjengelig for plan- og byggesaksprosessen. Fiskeridepartementet kan tilslutte seg forslaget om krav til tilrettelegging av kartfestet informasjon, men vil påpeke at det er Statens kartverk som er ansvarlig for innsamling, sammenstilling, forvaltning, tilgjengeliggjøring og distribusjon av slik informasjon. Derved kan en kanskje stille spørsmål om hva som menes med å "tilrettelegge" kartfestet informasjon. Dette må presiseres.

Det skal for øvrig bemerkes at en forvaltningsmodell for geografiske data der det er fiskeri- og kystforvaltningen som samler inn og avleverer en rekke data, og hvor de samme etater deretter må kjøpe tilbake de samme data fra Statens kartverk for bruk i egne geografiske systemer anses uheldig. Dette gjelder særlig sett i lys av at dette er statlige etater med, i utgangspunktet, samme formål. Det skal også bemerkes at spørsmålet om prising av data fra Statens kartverk er problematisk.

Utvalget foreslår at Miljøverndepartementet skal få hjemmel til å fastsette forskrifter vedrørende kartgrunnlag som omfatter krav til fagmyndighetenes kartfesting av arealinteresser. Fiskeridepartementet har ikke innvendinger mot dette.

§ 4-1 Samordnet nasjonal politikk for regional og kommunal planlegging

Utvalget foreslår at det hvert fjerde år skal utarbeides en samordnet nasjonal politikk for regional og kommunal planlegging.

Fiskeridepartementet ser behovet for en slik samordning som vil kunne bidra til å klargjøre grunnlaget for den regionale og lokale planleggingen.

§ 4-2 Statlige planretningslinjer

"Statlige planretningslinjer" er et nytt uttrykk for den gamle betegnelsen "*rikspolitiske retningslinjer*". Utvalget ønsker en mer aktiv bruk av slike retningslinjer. De endringer som er foreslått i forhold til nåværende bestemmelse, er ment å utfylle og klargjøre bestemmelsen. Fiskeridepartementet støtter framlegget.

§ 4-5 Statlig arealplan

Det kan tenkes å være et visst behov for statlige planer i tilknytning til Kystverkets virksomhet. Dette kan gjelde prosjekter som farledsprosjekter på grensen mellom to kommuner eller planer for havner med sterke nasjonale interesser. At et fagdepartement skal kunne henstille til en fylkeskommune om å utarbeide en fylkesdelplan, virker fornuftig nok i de tilfeller det vil la seg gjennomføre. Dette bør i tilfelle ha forankring i statlig retningslinje, statlig plan eller lignende.

§ 5-3 Regional planstrategi

Det er fiskeri- og kystforvaltningens erfaring at fylkeskommunale planleggingsorganer ofte unnlater å trekke med utenforliggende kompetanse før i høringsfasen. Dette kan resultere i planer som ikke gir godt grunnlag for oppfølging gjennom den kommunale planlegging, som derved blir unødig konfliktskyt.

For å få en organisert diskusjon mellom aktørene i den regionale planleggingen om hva som er de viktigste utfordringene i et fylke, og hvordan det skal arbeides for å møte disse utfordringene, mener utvalget at hvert fylke skal ha plikt til å utarbeide en regional planstrategi.

Det sies også uttrykkelig at arbeidet skal skje i samarbeid med kommuner, statlige organer, og organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet. Samarbeidet bør begynne så tidlig som mulig, slik at det forslaget som sendes på høring med videre i stor grad er resultat av drøftinger mellom de sterkest berørte myndigheter og kommuner.

Det antar vi vil gi bl.a. Kystverket som statlig sektoretat mulighet til å være med å legge føringer også for den kommunale planleggingen i sjøen og i strandsonen. Forhåpentligvis vil dette kunne ha betydning også for hvordan den nye § 1-13 vil virke, slik at Kystverket kan påvirke kommunene til å ta inn nærmere bestemmelser om farleder og oppføring av nødvendige anlegg for sjøverts ferdsel. Fiskeridepartementet støtter disse forslagene.

I følge planforslaget skal statlige og fylkeskommunale myndigheter og kommunene legge den regionale planstrategien til grunn for det videre planarbeidet i fylket.

I forhold til *femte ledd* i paragrafen heter det i kommentarene på side 277 1. spalte at statlige myndigheter skal legge planstrategien til grunn for egne planer og vedtak.

Vi er skeptiske til at de statlige sektormyndighetene skal styres av fylkesplaner. Dette på grunn av at disse institusjonenes hovedmål er å ivareta nasjonale fagpolitiske mål.

Utvalget har imidlertid presisert på side 279 1. spalte at med uttrykket "legges til grunn" menes at planen ikke medfører absolutte forpliktelser av rettslig art for myndighetene. Vi tolker det derfor slik at forslaget ikke representerer noe nytt i forhold til dagens rettstilstand.

§ 6-5 Fylkesdelplan

I følge forslaget skal en fylkesdelplan som hovedregel "egengodkjennes", det vil si vedtas endelig av fylkestinget selv, uten slik statlig godkjenning som gjelder for selve fylkesplanen. Utvalget foreslår imidlertid at fylkesdelplan skal godkjennes av

departementet dersom en kommune eller statlig myndighet ikke kan godta hele eller bestemte deler av den. Dette representerer et nytt prinsipp i forhold til dagens ordning. I kommentarene sier utvalget at denne ordningen i realiteten er en form for innsigelsesordning. Det skal bemerkes at en slik ordning er avgjørende for at Fiskeridepartementet skal kunne slutte seg til et prinsipp om "egengodkjenning" av fylkesdelplaner.

§ 6-6 Fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning

Fiskeriforvaltningen er i utgangspunktet skeptisk til juridisk bindende arealplaner på fylkesnivå. Det kan imidlertid være behov for overordnet arealplanlegging på områder som er av betydning ut over kommunenivået. Fiskeridepartementet kan støtte forslaget dersom bestemmelsen bare gjøres gjeldende for slike situasjoner som er beskrevet av utvalget på side 282 1. spalte:

"Fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning skal bare brukes i situasjoner hvor kommunale planer og interkommunal planlegging ikke vil løse behovet for helhetlig arealstyring over kommunegrensene, og for øvrig når partene i den regionale planleggingen finner det ønskelig å bruke dette planverktøyet."

Fiskeridepartementet har for øvrig merket seg at behandlingsreglene for arealdel til kommuneplan gjelder tilsvarende dersom en fylkesplan skal gis rettsvirkninger etter denne bestemmelsen. Dette er en avgjørende forutsetning for departementets tilslutning til forslaget.

§ 8-3 Kommunal planstrategi

Fiskeridepartementet har etterlyst et klarere krav til rullering av planer. Med utvalgets forslag om at det settes en tidsfrist for gjennomgangen, og at vedtaket skal bygge på bestemte drøftinger og forutsetninger, er dette nå langt på vei imøtekommet.

Det er positivt at man foreslår å pålegge kommunene minst en gang i løpet av valgperioden å utarbeide en planstrategi. Denne er ment å skulle reflektere kommunens strategi og valg i forhold til samfunnsutvikling, langsiktig arealstrategi mv. Målet er blant annet å kunne gjøre en kvalifisert vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Videre er det meningen at statlige og fylkeskommunale organer skal få komme med innspill i sakens anledning. Noe av problemene for især havbruksnæringene har vært at kommunene enten ikke har utarbeidet en kystzoneplan eller ikke foretar rullering av en allerede vedtatt kystzoneplan. Kystzoneplaner forholder seg til en dynamisk og kompleks virkelighet hvor det skjer en løpende næringsutvikling. Av erfaring tilsier dette at slike planer må oppdateres og endres for å fungere i samsvar med behov og intensjon.

Selv om tidligere problemer med manglende rullering av planer avhjelpest noe ved de foreslåtte regler, spesielt sett i sammenheng med muligheten for statlig eller regional myndighet til selv å iverksette planarbeid, må det etter Fiskeridepartementets mening vurderes enda klarere føringer til kommunene. En kan her for eksempel tenke seg at det tas inn bestemmelser om sanksjoner eller aktivitetsrett for andre med rettslig interesse i saken dersom bestemmelsene i § 8-3 ikke følges.

§ 9-6 Rettsvirkning av kommuneplanens arealdel

I henhold til forslaget kreves det i utgangspunktet ikke detaljplan for blant annet utbygging i arealer som er lagt ut som arealformål nr. 4 i § 9-7 første ledd (areal for bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone).

Etter en vurdering av tiltakets størrelse og betydning for omgivelsene kan imidlertid kommunen utarbeide detaljplan eller områdeplan for andre områder enn der dette følger direkte av loven.

Bestemmelsen innebærer i det vesentlige en videreføring av nåværende lovs § 20-6 og Fiskeridepartementet har ikke merknader til forslaget.

§ 9-7 Arealformål i arealdelen

Fiskeri- og kystforvaltningen har tidligere hevdet at muligheten for å holde områder utenfor rettslig bindende arealplaner anses hensiktsmessig i mange tilfeller. Vi har i den forbindelse vist til at behovet for planlegging i sjø varierer langs kysten og at behovet først og fremst gjelder i områder nær land hvor det er arealbrukskonflikter. De senere års utvikling med økende konkurranse om arealer og fortetting i kystsonen, i form av nye former for havbruk, havbeite, verneområder i sjø o.s.v., krever en annen tilnærming til begrepet. En bør i dag ikke bare betrakte arealplanlegging som et verktøy for å løse interessekonflikter, men i større grad også for å motvirke interessekonflikter.

Utvalget foreslår at ordningen i dagens lov med muligheter for å unnta områder fra rettsvirkning utgår. Dette setter store krav til samordning og deltakelse i planprosessene.

Havbruksnæringen karakteriseres som en relativt ny næring, preget av en rask utvikling. Introduksjoner av nye oppdrettsarter, endrede driftskonsepter, teknologi og kunnskap om hvordan tiltak kan påvirke omgivelsene, kan føre til at lovgivningen får et etterslep i forhold til nye og endrede arealutfordringer.

Muligheten for anvendelse av forskrift for bedre å imøtekomme nye og endrede arealutfordringer vurderes derfor som positiv.

Ifølge forslaget skal kommunene kunne differensiere havbrukskategorien ytterligere i bestemte former for havbruk. Fiskeridepartementet støtter forslaget og mener at dette vil gi økt forutsigbarhet for næringsutøverne og åpne for mer differensiert næringsforvaltning. Vi anser også utvalgets presisering av at det vil være anledning til ytterligere differensiering av brukskategoriene ved forskrift om underformål som nyttig. Det bemerkes imidlertid at utarbeidelse av slike forskrifter vil stille krav til kompetanse og samarbeid med berørt sektormyndighet, jfr. for øvrig merknad til kap 2.2.6. ovenfor.

Lovforslaget angir en tredeling i forhold til arealbruk for bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone, herunder vannoverflate, vannsøyle og bunn. Sett i forhold til de interesser Kystverket skal ivareta, vil det være en fordel at det planlegges i flere lag. En innretning på bunnen, eller i vannsøylen, kan godt tenkes å være forenlig med bruken av vannet som farvann, hvor et overflateanlegg ikke vil være det. Vi vil derfor anbefale en slik adgang til tredeling som er i samsvar med tidligere innsendt forslag.

§ 9-8 Hensynssoner i arealdelen

Bruk av hensynssoner skal baseres på arealformål i § 9-7 og innebærer ytterligere føringer på arealbruken. Utvalget viser til at innføringen av hensynssoner skal erstatte det gamle systemet med båndlegging. Utformingen av bestemmelsen gir imidlertid inntrykk av at bruken av hensynssoner har et bredere anvendelsesområde enn systemet med båndlegging.

Hensynssonene er ikke tilknyttet en egen rettsvirkning, men det kan knyttes bestemmelser om slik virkning, enten i form av vedtak med hjemmel i forslagens § 9-9, eller de kan inngå i arealdelen gjennom vedtak av annen myndighet i medhold av særlovgivning. Det kan også knyttes veiledende retningslinjer til planen etter § 9-9.

I forhold til Kystverkets ansvarsområder ser vi fordelene av å bruke hensynssoner i arealdelen av kommuneplanen. På denne måten er det mulig å ta hensyn som ikke blir tatt direkte gjennom arealformålet. Vi ser flere bruksområder i forhold til hensynssoner til sjøs, det kan eksempelvis være farleder, lyktesektor, områder med sjøkabler, ankringsområder, restriksjonsområder, nødhavner og strandsettingsplasser. Spesielt er det viktig at ankringsområder, nødhavner og strandsettingsplasser kommer inn i arealplanleggingen. Etablering av hensynssoner kan bidra til å hindre at småbåthavner, akvakulturanlegg eller andre konstruksjoner blir anlagt på en slik måte at de aktuelle ankringsområdene, nødhavnene og strandsettingsplassene ikke kan brukes.

For øvrig stiller vi oss noe avventende til forslaget slik det foreligger. Etter gjeldende lov skal eksempelvis vern som er vedtatt etter naturvernloven "i nødvendig utstrekning" innarbeides i arealplaner, og langt på vei skal også forslag om vern synliggjøres, ref. s.32 i rundskriv 4/96 om kystsonen. Videre skal enhver type virksomhet som

innebærer forurensning ha konkret tillatelse etter forurensningsloven. Oppdrettsloven nedfeller også en selvstendig plikt i § 5.2 for fiskerimyndighetene til å vurdere og ikke gi tillatelse dersom omsøkt næringsetablering representerer fare for forurensning.

Selv om bruken av hensynssoner har klare positive sider er Fiskeridepartementet av den oppfatning at bred anvendelse av hensynssoner med muligheter for både rettsvirkninger og andre føringer også kan bidra til uklarheter. Det bør derfor etableres klarere rammer for bruk av slike soner. Det må avklares hva som faktisk må og skal gis tillatelse til av statlig sektormyndighet. Sett i lys av utvalgets uttrykte ønske om å utvide kommunenes plankompetanse, blir det vesentlig å presisere hvor grensene går for kommunenes rett til å planlegge og tilrettelegge og deres faktiske styringsmuligheter.

§ 9-9 Retningslinjer og bestemmelser i arealdelen

Utvalget foreslår at kommunen i vedtak om arealdel kan gi bestemmelser om arealbruken innenfor visse rammer. Det fremgår på side 307 1. spalte følgende:

"I 100-metersbeltet kan kommunen gi nærmere bestemmelser om oppføring av nødvendige bygninger og mindre anlegg, og om opplag, for landbruk, reindrift, fiske, fangst, havbruk og sjøverts ferdsel."

"Kommunen kan videre gi bestemmelser om bruk og vern av vassdrag og sjøområde, herunder bestemmelser om bruk av vannflate, vannsøyle og bunn, om områder for fiske, havbruk og annen næringsvirksomhet, herunder lokalisering, og omfang og typer av havbruksanlegg, og om ferdsel."

Det er positivt at utvalget i større grad enn tidligere synliggjør at næringsbruk av de nære sjøområder også må ses i sammenheng med landområdene og i særdeleshet 100-metersbeltet, idet *strandsonen* er nevnt eksplisitt.

Kommunen gis imidlertid svært vide muligheter til å gi bestemmelser og vi mener at dette kan bli uforutsigbart i forhold til fiskeri- og kystforvaltningens ansvarsområder. Departementet ser med skepsis på at kommunen skal gis adgang til å gi bestemmelser i sjøområder der viktige nasjonale interesser kan gjøre seg gjeldende, f. eks. i forhold til farleder og navigasjonsinstallasjoner, uten at det er presisert i større grad hvilke typer bestemmelser det er.

Det blir i bestemmelsen gitt anledning til å spesifisere konkret hvorvidt arealavsettingene skal gjelde havbunnen, vannsøylen eller vannoverflaten. I forhold til havbruk skal for ordens skyld presiseres at oppdrettslovens virkeområde anses å være vannsøylen og vannoverflaten og i noen tilfeller også bunnen. Enhver form for mellom- og hengekultur samt alle former for flytende oppdrettsinstallasjoner/anlegg skal ha tillatelse i medhold av oppdrettsloven.

Mens det følger av havbeitelovens virkeområde at denne gjelder havbunnen, og at næringsvirksomhet basert på bunnkultur gis tillatelse i medhold av havbeiteloven.

Utvalget kommenterer på side 312, 1. spalte muligheten som kommunen får til å gi bestemmelser om omfang og typer av havbruksanlegg og sier følgende:

"Bestemmelsen gir imidlertid ikke adgang til å fastsette nærmere hvilke arter som skal være tillatt i forskjellige områder, dette vil følge av konsesjon etter oppdrettsloven."

Vi er tilfreds med denne presiseringen. Vi ser imidlertid et mulig problem ved at begrepet "omfang" ikke er nærmere definert. Dersom begrepet "omfang" er rettet inn mot anleggets konkrete utforming, plassering og fortøyning på den enkelte lokalitet, er Fiskeridepartementet negativ til overføring av denne type myndighet. Anleggets konkrete arealbruk bør avgjøres gjennom lokalitetsklarering etter oppdrettsloven.

Fiskeridepartementet vil vise til at i spørsmålet om samordning mellom sektorlovgivningen og plan- og bygningsloven, er utgangspunktet at de overordnede vurderingene av arealbruk i forhold til andre interesser bør skje gjennom plansystemet, mens de mer faglige/tekniske spørsmålene avklares gjennom særlovgivningen. Vi ser ikke for oss at avgjørelsesmyndighet innenfor vårt regelverk kan delegeres til kommunene. Vi kan heller ikke se at det kan være aktuelt å sløyfe konsesjonsordninger innenfor vårt system og erstatte dem med planvedtak etter plan- og bygningsloven. Vi vil i den forbindelse presisere at formålet med bestemmelser etter loven må være arealdisponering og at denne ikke skal brukes som verktøy for nærings- eller konkurranseregulering.

Utvalgsmedlemmet Toven påpeker at både i § 9-9 og i § 11-5 gis kommunen en meget vid hjemmel til å gi bestemmelser. Hun uttaler videre:

"En del av de saksområdene som nevnes i § 9-9 og § 11-5, reguleres gjennom sektorlov. Dersom kommunens myndighet utvides inn på saksområder hvor myndigheten i dag tilligger sektormyndigheter, uten at det foretas noen avgrensning i forhold til sektorlovgivningen, medfører dette at sektormyndighetene og planmyndighetene kan gi dels overlappende og motstridende bestemmelser om samme forhold. Her er det nødvendig å foreta en opprydding og avgrensning i forhold til sektorlovgivningen. Planmyndighetene gis dermed mulighet for omkamp der man er uenig i sektormyndighetens vedtak. Dette bidrar til meget uklare ansvars- og myndighetsforhold,..."

Fiskeridepartementet er som det fremgår av det ovenstående skeptisk til at kommunen skal gis for vide hjemler til å gi bestemmelser og følger langt på vei Tovens kritikk. Vi støtter derfor Tovens forslag til formulering i nr. 4 fjerde ledd, samt tilføyelse til 1. avsnitt i motivene til § 9-9 og §11-5 som lyder:

"Bestemmelsen gir likevel ikke kommunen hjemmel til å gi retningslinjer eller bestemmelser om forhold hvor myndigheten ligger hos sektormyndighet gjennom sektorlovgivning."

§ 11-5 Bestemmelser i områdeplan

Fiskeridepartementet viser til våre merknader under § 9-9 over og støtter utvalgsmedlemmet Tovens forslag til tilføyelse til 1. avsnitt i motivene til § 11-5.

I § 11-5 nr 1, 2 og 9 er det nødvendig å avgrense forholdet til fiskerilovgivningen.

Til § 11-5 nr. 3 bemerkes at det er viktig å se denne bestemmelsen opp i mot annet lovverk om støy. Det vil være påregnelig med støy fra skipstrafikk og havner. Naturligvis bør man i størst mulig grad søke å begrense forekomsten av støy, men samtidig er det viktig at det ikke legges begrensinger som kan hindre bruk av havneanlegg og farleder. Bestemmelsen bør ikke være generell uten støtte fra et objektivt regelverk for denne type ulemper.

Til § 11-5 nr. 12 påpeker utvalgsmedlemmene Toven og Slettebø at for de tiltak som behandles etter kapittel 17, hvor sektormyndigheten er konsekvensutredningsmyndighet, er det uakseptabelt om kommunen ved bruk av § 11-5 skal kunne kreve ytterligere utredninger.

Utvalgsmedlemmene Toven og Slettebø foreslår et nytt andre ledd i motivene til § 11-5 nr. 12:

"Kommunen kan ikke benytte denne bestemmelsen til å kreve ytterligere undersøkelser og utredninger for tiltak og planer etter sektorlov som behandles etter kapittel 17, hvor sektormyndigheten er konsekvensutredningsmyndighet."

Fiskeridepartementet er enig i disse utvalgsmedlemmenes sitt syn og støtter deres forslag. For øvrig vises til ovennevnte brev av 3. september d.å. vedrørende fremskutt høring av §§ 17-1 til 17-5 om konsekvensutredninger.

§ 13-2 Planlegging av transportanlegg av regional eller nasjonal betydning

I § 13-2 er det foreslått bestemmelse om at med samtykke av vedkommende kommune eller fylkeskommune kan statlig og regional samferdselsmyndighet starte opp et planarbeid med sikte på vedtak om arealplan for transportanlegg av regional eller nasjonal betydning, med tilhørende arealer.

I samsvar med merknaden til kapittel 13 ber vi om at denne bestemmelsen presiseres slik at den også gjelder for sjøtransport og havner.

På bakgrunn av det ansvar Kystverket har for bl.a. sjøsikkerhet og navigasjonssystemer kan det oppstå behov for raske reaksjoner. Statlig sektormyndighet bør derfor ha myndighet til å selv ta initiativ til å sette en planprosess i gang, uten at det må gis samtykke av vedkommende kommune eller fylkeskommune.

I nåværende plan- og bygningslov § 9-4 er samarbeid mellom Statens vegvesen, fylkeskommunen og kommunen om planlegging av riks- og fylkesveger regulert. Fiskeridepartementet ber om at den myndighet gjeldende § 9-4 gir Statens veivesen til å starte en planprosess på eget initiativ videreføres og utvides til å gjelde Kystverkets ansvarsområde.

§ 14-1 Ansvar for samlet planlegging i kystområdene

Fiskeridepartementet har tidligere hevdet behovet for en helt egen bestemmelse til bruk for planlegging i det marine miljø. Det vil si en bestemmelse som i større grad legger marinbiologiske termer og uttrykk til grunn.

Planlovutvalget foreslår et eget kapittel i loven for kystsoneplanlegging. § 14-1 slår fast at næringsmessig utnytting skal vurderes mest mulig samlet og langsiktig, og om nødvendig for større områder under ett. Fiskeridepartementet er enig i dette.

§ 14-2 Kystsoneplan

Det fremgår av forslaget at en kystsoneplan kan utarbeides for en enkelt kommune, eller for kyststrekninger som strekker seg over flere kommuner, avhengig av behovet. Det vil være opp til de myndigheter som samarbeider om en slik plan å avgjøre hvilket område som skal omfattes av planen, og hvilke planformer som skal benyttes. En kystsoneplan kan etter vedtak fra Kongen omfatte sjøområder utenfor grunnlinjen, selv om kommunens areal ikke går lenger ut enn til grunnlinjen. Med samtykke av vedkommende kommune eller fylkeskommune kan statlig eller regional myndighet starte et planarbeid med sikte på vedtak om kystsoneplan etter denne lov.

I forhold til fiskeriforvaltningen anses dette å ivareta de aktuelle behov for planlegging i det marine miljø på en tilfredsstillende måte.

På bakgrunn av det ansvar Kystverket har for bl.a. sjøsikkerhet og navigasjonssystemer gjør de samme hensyn seg gjeldende i forhold til forslaget til § 14-2 som til § 13-2. Statlig sektormyndighet bør derfor ha myndighet til å selv ta initiativ til å sette en planprosess i gang også etter § 14-2, uten at det må gis samtykke av vedkommende kommune eller fylkeskommune. For øvrig vises til merknaden til § 13-2 ovenfor.

§ 20-2 Endringer i andre lover

8. Lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v.

Utvalget foreslår å utvide dagens oppdrettslov med ny bestemmelse.

”§ 8a (forholdet til plan og bygningsloven)

Vedtaket om konsesjon skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan og bygningsloven.

Vedtatte planer etter plan og bygningsloven med rettsvirkning etter plan og bygningslovens § 9-6, § 11-2 eller § 12-2 skal legges til grunn for behandlingen av saker om plassering av oppdrettsanlegg. Før slik tillatelse gis, skal konsesjonsmyndighetene påse at virksomheten ikke er i strid med slike planer. Hvis tiltaket vil være i strid med slike planer, skal konsesjonsmyndigheten bare gi tillatelse etter loven med samtykke av planmyndigheten. Saksbehandlingen etter denne lov og plan og bygningsloven skal så vidt mulig samordnes. Kongen gir i forskrift nærmere regler om slik samordning”.

Forslaget innebærer innføring av samtykkemodellen i oppdrettsloven. Formålet er å koble konsesjonssystemet i oppdrettsloven klarere til plansystemet i plan og bygningsloven. Forslaget begrunnes også i utvalgets uttalte mål om å bedre kommunenes mulighet til å bestemme arealbruk i sjøen gjennom den kommunale planprosessen. Dog presiseres at den detaljerte styringen fortsatt skal skje gjennom konsesjonssystemet i oppdrettsloven.

I forhold til samtykkemodellen uttrykker utvalget at de ser dette som en parallell til tilsvarende forslag til nytt 3. ledd i forurensningslovens § 11, og at utgangspunktet vil være at det utarbeides detaljplan eller områdeplan i større saker, jfr. forslaget § 9-6. Eventuelt kan man for mindre tiltak som ikke er i overensstemmelse med tidligere vedtatt plan vurdere dispensasjon fra planen etter reglene i § 19-1.

Fiskeridirektoratet har for så vidt ikke prinsipielle merknader til den forslåtte endringen i verken oppdrettsloven eller havbeiteloven fordi eventuelle følger av den manglende samtykkemodellen kun har vært formaliteter. På bakgrunn av det arbeid som pågår m.h.t. revisjon av de nevnte lovene har vi imidlertid ikke tatt endelig stilling til ordlyden i forslagene, om det er behov for bestemmelsen i oppdrettsloven eller om det ville være tilstrekkelig at dette kom fram i plan og bygningsloven. Dette er imidlertid et lovteknisk og lovstrukturelt spørsmål som vi eventuelt vil måtte komme tilbake til.

For ordens skyld skal også bemerkes at bruk av detaljplan vanligvis vil være lite egnet ved regulering av oppdrettsanlegg. Denne plantypen skal forutsetningsvis benyttes ved regulering av mindre arealer og ha et relativt høyt detaljeringsnivå., mens et oppdrettsanlegg for å kunne fungere tilfredsstillende er avhengig av en viss smidighet

m.h.t. plassering, både av hensyn til den normale drift og som følge av naturlige havstrømmer.

13. Lov 21. desember 2000 nr. 82 om havbeite

Tilsvarende foreslår utvalget følgende endring i dagens havbeitelov, ny § 11a i kap.III :

"Vedtak om tillatelse etter denne lov skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan og bygningsloven.

Vedtatte planer etter plan og bygningsloven med rettsvirkning etter plan og bygningsloven § 9-6, § 11-2 eller § 12-2 skal legges til grunn for behandling av saker om plassering av havbeiteanlegg."

Videre ordlyd er identisk med forslag om ny § 8a i oppdrettsloven, også begrunnelsen, jfr. ovenfor.

I utgangspunktet gjelder loven utsetting og gjenfangst av krepsdyr, bløtdyr og pigghuder til næringsformål. Loven nedfeller imidlertid i § 5 rett til å sette vilkår om anlegg og innretninger og tilsvarende i § 7 en plikt for driver til å fjerne anlegg eller innretninger på havbunnen. Vi viser for øvrig til merknader ovenfor vedrørende endring av oppdrettsloven.

Konklusjon

Forslaget til revisjon av plan- og bygningsloven er omfattende og medfører at det stilles store krav til kommunene og berørte sektormyndigheter i spørsmål som gjelder arealbruk.

Økte kommunale styringsmuligheter i kombinasjon med større krav til samordning og at sektormyndighetene i større grad må benytte seg av plan som grunnlag for sin virksomhet, bidrar til å gjøre planleggingsprosessene mer ressurskrevende.

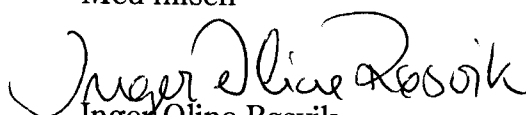
Generelt er det å bemerke at utvalget er spesielt opptatt av to forhold ; det ene er å styrke kommunenes egen plansituasjon og deres mulighet til å foreta reelle avveininger for bruken av eget areal gjennom planprosessene. Det andre er å samordne prosesser og legge flest mulige avgjørelser til planprosesser etter plan og bygningsloven. Dette for å oppnå en forenkling- og rasjonaliseringsgevinst for så vel forvaltning som for brukere.

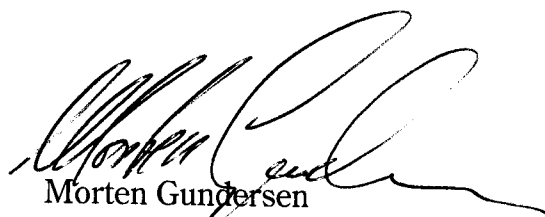
Dette er målsettinger som departementet generelt kan slutte seg til, men som vi også ser betenkeligheter ved.

Fiskeridepartementet mener utvalget går for langt i sine forslag når det gjelder å utvide mulighetene til å gi bestemmelser og retningslinjer til planene. For å unngå mulighet for overlappende og til dels ulike/motstridende bestemmelser gitt i medhold av planlov eller sektorlov, må grensedragningen mellom lovverkene være klar og tydelig. Dersom dette ikke lykkes kan lovforslaget medføre uklarhet og kompetansestrid snarere enn klarhet og samordning som har vært målsetningen. Problemstillingen illustreres ved at fiskeriforvaltningen gjennom langvarig praksis har opparbeidet erfaring og kompetanse som er nødvendig for å kunne i vareta de hensyn og den helhet som er påkrevet ved behandlingen av oppdrettskonsesjoner og ved vurderingen av utfordringer og muligheter knyttet til havbruksnæringen generelt. Lokale og regionale beslutningstakere i planprosesser etter plan- og bygningsloven vil bare unntaksvis inneha en tilsvarende erfarings- og kompetansebakgrunn.

Rent generelt skal avslutningsvis også nevnes at Fiskeridepartementet ser klare betenkeligheter i forhold til det harmoniseringsbehov som oppstår ved en omseggripende utvikling av sektorovergripende planlover. Slike lover kan medføre betydelige konsekvenser for berørte sektormyndigheters selvstendighet og mulighet for lovpålagt myndighetsutøvelse, og stiller svært strenge krav til planmyndigheten m.h.t. kompetanse og evne/vilje til samarbeid. Det er således viktig at slike konsekvenser er vel gjennomtenkt i et helhetlig perspektiv.

Med hilsen

Inger Oline Røsvik
avdelingsdirektør

Morten Gundersen
rådgiver

Kopi: Fiskeridirektoratet og Kystdirektoratet